

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan vuoden 2020 hakuun liittyvät kysymykset ja vastaukset

Teemakohtaiset kysymykset ja vastaukset

Teema 2.3 Energia- ja ilmastopolitiikan toimet hiilineutraalin Suomen saavuttamiseksi

Kysymys: Tullaanko työ mahdollisesti jakamaan useamman toimijan kesken vai onko mahdollista, että se hankitaan kokonaisuudessaan vain yhdeltä toimijalta? Kysymyksen taustalla on hankkeeseen käytettävissä olevan määrärahan huomattava suuruus verrattuna muihin hankkeisiin?

Vastaus: Toivottavaa on, että hanke toteutetaan yhtenä kokonaisuutena. Hanke voidaan toteuttaa usean toimijan konsortiona. Konsortio vastaisi kokonaisuudesta ja toimijoiden välisestä yhteistyöstä. Ministeriöillä on kuitenkin oikeus neuvotella hakijoiden kanssa hankesuunnitelmien tarkistamisesta, ehdotettujen hankkeiden liittämisestä yhteen suuremmiksi kokonaisuuksiksi ja muista mahdollisista muutostarpeista ennen sopimusten tekoa.

Teema 2.12. Kuntien maapolitiikan kehittäminen - politiikan nykytila, uudet keinot, vaikuttavuus ja hyväksyttävyyys

Kysymys: Onko tilaajalla jo tiedossa otanta erilaisia kuntia tutkimuskohteina (kasvavat, nollakasvu, hiipuvat ym.)? Kuinka montaa kuntaa toivotaan tarkasteltavan (esim. 1-5 kuntaa per yllä oleva luokka)?

Vastaus: Tilaajalla ei ole tiedoksi otantaa, vaan sen tekeminen kuuluu tutkimukseen. Tutkimuskonsortiolla on oltava riittävä kuntakentän ja maapolitiikan ymmärrys ja tuntemus, jotta sillä on kykyä tehdä laadukas analyysi sekä valita kunnat sen perusteella. Valinnoista ja niiden perusteista keskustellaan ohjausryhmän kanssa. Lukumäärää ei ole vielä päätetty tai tiedossa. Tutkimuskonsortiolla on oltava riittävä kuntakentän ja maapolitiikan tuntemus sekä tutkimuksellinen asiantuntemus, jotta se osaa harkita, millainen kuntamäärä on sopiva antamaan riittävän laadukkaan kokonaiskuvan tilanteesta Suomessa. Valinnoista ja niiden perusteista keskustellaan ohjausryhmän kanssa.

Teema 3.3 Suomalaisen tiedediplomatian tila ja mahdollisuudet

Kysymys: Onko tarkoitettu, että tarkastelu rajataan vain "Science for Diplomacy" -kehykseen, vai tarkastellaanko sitä muiden muotojen joukossa, mutta korostaen?

Vastaus: Korostetaan "science for diplomacy" -ulottuvuutta, mutta kaikki kolme ulottuvuutta tulee kattaa kokonaiskuvan saavuttamiseksi.

Teema 3.4 Yritysten ihmisoikeusvaikutukset ja niiden hallitseminen

Kysymys: Liittyykö hankkeeseen ohjausryhmä (ohry) ja kuinka monta ohry-kokousta järjestetään?

Vastaus: Hankkeella on ohjausryhmä (ks. hakusivulta [VN TEAS –toiminnan yleiset ehdot](#) kohta 9). Ohjausryhmän kokouksia järjestetään hankkeen aikana arviolta neljä.

Kysymys: Onko muita tilaajan haluamia kokouksia tai tapaamisia?

Vastaus: Hankkeen osalta saatetaan järjestää julkaisutilaisuus, johon toimittajan toivotaan osallistuvan. On myös mahdollista, että toimittajan toivotaan osallistuvan yhteiskunta- ja yritys vastuun neuvottelukunnan kokoukseen (1–2 kpl).

Kysymys: Halutaanko, että toimialakohtainen tarkastelu tehdään Corporate Human Rights Benchmark - metodologian kanssa samalla tavalla vai esimerkiksi tilastokeskuksen tai pörsin toimialaluokituksen mukaisesti?

Vastaus: Alustavasti arvioidaan, että hankkeessa sovellettaisiin CHRB:n mukaista toimialaluokitusta. Mikäli on tarpeen, asiasta voidaan keskustella hankkeen aloituskokouksessa ja miettiä parasta etenemistapaa.

Teema 6.2 Työkyvyn tuen vaikuttavuus

Kysymys: Saako loppuraportti olla englanninkielinen. Voiko myös ulkomaalainen yliopisto osallistua hakuun?

Vastaus: Loppuraportin tulee olla suomenkielinen. Julkaisuun tulee myös englanninkielinen tiivistelmä sivu. Hanke edellyttää suomalaisen järjestelmän tuntemusta ja datan hyödyntämistä, siksi konsortiomuotoiseen hakemukseen osallistuminen olisi ulkomaiselta taholta ehkä parempi vaihtoehto.

Teema 7.2 Selvitys koulutusta vailla olevien nuorten velvollisuudesta hakea opiskelupaikkoja työttömyysetuuden edellytyksenä

Kysymys: Ohjeen mukaan "hankkeessa tulee kiinnittää huomiota mahdollisiin EROIHIN työttömyyspäivärahaa (erit. ansiopäivärahaa) ja KELAn maksamaa TYÖMARKKINATUKEA saavien nuorten välillä". Potentiaalisia eroja on valtavan paljon. Mitä eroja tässä tarkoitetaan? Entä miten tämä asia kytkeytyy varsinaisiin (annettuihin) tutkimuskysymyksiin?

Vastaus: Ansiopäivärahaa, peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea saavien nuorten välisiä mahdollisia eroja tulee selvittää annettujen ja mahdollisten muiden tutkimuskysymysten osalta.

Kysymys: Todennäköisesti ne nuoret, jotka ovat ns. pakkohaun piirissä, eivät edes voi saada ns. ansiopäivärahaa (koska heillä ei ole ammattiaikaan; ehkä max. muutama % heistä voi saada ansiopäivärahaa). Haetaanko tässä nyt vertailuasetelmaa "pakkohaun" piirissä olevien ja muiden työttömien nuorten välillä? Ja taas: vertailua miltä kannalta?

Vastaus: Ansiopäivärahaa saavia koulutusta vailla olevia nuoria koskee sama velvollisuus hakea opiskelupaikkaa työttömyysetuuden jatkumisen edellytyksenä kuin muitakin koulutusta vailla olevia nuoria. Kuten edellä, ansiopäivärahaa, peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea saavien nuorten välisiä mahdollisia eroja tulee selvittää annettujen ja mahdollisten muiden tutkimuskysymysten osalta.

Kysymys: Hankkeiden perusajatuksena ja tavoitteenahan on olla vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa. Jos tutkimuksen johtopäätökset ovat kovin kriittisiä, esim. 25- ikärajan perusteltavuuden suhteen, niin onko tarkoituksenmukaista/toivottavaa (valtioneuvoston kannalta), että voimassa olevaa LAKIA kovasti kritisoidaan ilman, että asiasta on ensin konsultoitu (niin, ketä? esim. valtioneuvostoa? tuskin mahdollista). Voisiko tähän asiaan saada jonkinlaiset selvät ohjeet? Kyse on kutienkin voimassa olevan lain mahdollisesta kritiikistä, siis pahimmillaan.

Vastaus: Selvitys tulee toteuttaa itsenäisenä hankkeena ilman ennakoasenteita siten, että siinä esitetään tarvittaessa sekä nykyistä koulutukseen hakuvelvollisuutta tukevia että kriittisiä tutkimustuloksia. Molemmissa tilanteissa on keskeistä, että tutkimustulokset ja asiantuntijanäkemykset ovat eriteltyjä ja hyvin perusteltuja.

Valtioneuvosto ei ohjaa sitä, millaiseen tutkimustulokseen selvityksessä päädytään. Selvitystyölle osoitettava ohjausryhmä voi kuitenkin edellyttää täydennyksiä perusteluihin, jos ne ovat puutteellisia.

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan raporteissa todetaan, että julkaisun sisällöstä vastaavat tiedon tuottajat, eikä tekstisisältö välttämättä edusta valtioneuvoston näkemystä.

Teema 7.3 Digiosallisuus Suomessa

Kysymys: Hakuteeman kuvauksessa sanotaan seuraavasti: "Hankkeen tuloksia hyödynnetään digiosallisuutta tukevien ja edistävien toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa sekä yhteistyön ja tiedonvaihdon käytänteiden kehittämisessä." - Viitataan yhteistyöllä ja tiedonvaihdolla hallinnonalojen väliseen yhteistyöhön?

Vastaus: Yhteistyöllä ja tiedonvaihdolla viitataan nimenomaan hallinnonalojen väliseen yhteistyöhön.

7.5 Mikä lääkkeissä maksaa? Selvitys lääkkeiden hintaan vaikuttamisesta ja ohjauksesta

Kysymys: Tutkimuskysymys A - Onko tarkastelussa tarkoitus rajautua avohoidon eli aptee-kin kautta jaeltavien valmisteiden hinnanmuodostumisen ohjaukseen vai tuleeko tarkaste-lussa huomioida myös sairaalalääkkeet tai laajemmin koko ohjauskokonaisuus (ml. kaksika-navarahoitus)?

Vastaus: Tarkoituksena on rajautua avohoidon lääkkeisiin.

Kysymys: Tutkimuskysymys A - Onko tarkoitus esittää kehittämisehdotuksia nykyjärjestel-män puitteissa vai laajemmin uudistuva sote-malli huomioiden?

Vastaus: Hankkeessa ei tarvitse rajautua nykyjärjestelmään. Palvelurakenteen kehittyminen tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa.

Kysymys: Tutkimuskysymys A - Onko tarkoituksena esittää potentiaalisia lainsäädäntöön tarvittavia muutoksia vai pehmeämpiä ohjauskeinoja, vai molempia?

Vastaus: Tarkoituksena on esittää tarpeelliseksi katsottuja uudistuksia, jotka voivat edellyt-tää lainsäädäntömuutoksia ja/tai muita ohjauskeinoja.

Kysymys: Tutkimuskysymys A - Onko tarkoituksena esittää kehittämisehdotusten vaikutus-arvioita (ml. taloudellisten vaikutusten arviointi)?

Vastaus: Kyllä.

Kysymys: Tutkimuskysymys A - Onko fokuksena euromääräiset arviot eri tekijöiden vaiku-tuksista lääkäreiden valintoihin reseptiä kirjoittaessa vai laadullinen tarkastelu kattavasti eri tekijöistä?

Vastaus: Hankkeessa toivotaan kiinnitettävän huomiota siihen, minkälaisen kokonaisuuden vaikutusarviot muodostavat. Ne voivat olla euromääräisiä tai laadullisia.

Kysymys: Tutkimuskysymys A - Onko tarkoituksena esittää toimenpide-ehdotuksia vaikuttaa lääkäreiden valintoihin reseptiä kirjoittaessa vai lähinnä tehdä analyysi nykytilasta?

Vastaus: Tarkoituksena on tehdä analyysi nykytilasta ja tähän analyysiin perustuen ehdottaa toimenpiteitä.

Kysymys: Tutkimuskysymys B - Mistä farmaseuttisista palveluista VN TEAS-haussa ollaan erityisesti kiinnostuneita? Vai onko nimenomaan tarkoitus, että selvitystyössä määritellään "puhtaalta pöydältä" sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän näkökulmasta merkit-tävät farmaseuttiset palvelut?

Vastaus: Hankkeen toivotaan huomioivan kokonaisuutena, miten apteekkipalveluilla voidaan edistää asiakkaan ja palvelujärjestelmän näkökulmasta rationaalista lääkehoitoa parhaalla mahdollisella tavalla. Apteekkipalveluita tai farmaseuttisia palveluita ei ole yksiselitteisesti määritelty.

Kysymys: Tutkimuskysymys B - Onko tarkoitus tarkastella ja määritellä nykyisiä lääkelaisia kuvattuja lakisääteisiä apteekin tehtäviä, lääkelaisissa 58 a § mainittua palvelutoimintaa vai molempia? Esimerkiksi voiko hankkeen puitteissa arvioida nykyisten lakisääteisten tehtävien (esim. lääkeneuvonnan) toteutumista ja laatua? Onko tarkoitus, että esim. nykyisiä lakisääteisiä tehtäviä, esim. lääkeneuvontavelvoitetta pyrittäisiin hankkeen aikana määrittelemään yksityiskohtaisemmaksi?

Vastaus: Hankkeen toivotaan huomioivan kokonaisuutena, miten apteekkitoiminnalla voidaan edistää asiakkaan ja palvelujärjestelmän näkökulmasta rationaalista lääkehoitoa parhaalla mahdollisella tavalla. Tarkoituksena ei ole keskittyä nykyisen järjestelmän arviointiin.

Kysymys: Tutkimuskysymys B - Kokonaisuudessa B toivotaan arviointia apteekkipalveluista rationaalisen lääkehoidon ja lääkkeiden saatavuuden näkökulmista. Voisiko tarkentaa tai konkretisoida, millä tavalla tarkastelua lääkkeiden saatavuudesta toivotaan nimenomaan suhteessa apteekkipalveluihin? Esimerkiksi apteekkien maantieteellinen sijoittuminen ja aukioloajat (=apteekkipalveluiden ja lääkkeiden saatavuus saavutettavuuden näkökulmasta) on jo olemassa olevaa tietoa.

Vastaus: Tavoitteena on löytää ideoita, miten apteekkitoimintaa kehitetään asiakaslähtöisesti vastaamaan mm. palvelurakenteessa, palvelutarpeessa ja asiakaskäyttäytymisessä tapahtuviin muutoksiin sekä hyödyntämään digitalisaation tuomia mahdollisuuksia.

Kysymys: Tutkimuskysymys B - Voiko osan hakupapereista määritellä tutkimusmenetelmällisistä syistä salaiseksi vai onko kaikki julkista? Esimerkiksi haamuasiakastutkimuksissa haamuasiakas-tapausten julkistaminen ja toteuttamisen ajankohta voivat vaikuttaa tuloksia positiivisempaan suuntaan vääristävästi.

Vastaus: Hankehakemus liitteineen on lähtökohtaisesti julkinen asiakirja muilta osin, paitsi liitteeksi tuleva yksityiskohtainen hankesuunnitelma on lähtökohtaisesti salainen, ellei hakija toisin ilmoita tai viranomainen toisin päättä (Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999, 6. luku § 24 Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat, kohta 21).

Kysymys: Tutkimuskysymys B - Onko tarkoitus pitäytyä nykyisen apteekkijärjestelmän kehittämisen vai etsiä myös uusia tapoja lääkejakeeluun?

Vastaus: Hankkeessa ei tarvitse pitäytyä nykyisen apteekkijärjestelmän kehittämisessä.

Kysymys: Onko toiveena, että A ja B kohdat toteutetaan yhden konsortion sisällä vai että ne toteutettaisiin omina erillisinä konsortioina?

Vastaus: Tavoitteena on, että hanke toteutetaan yhtenä kokonaisuutena.

Kysymys: Onko rahoitushaun aikajänteessä jouston varaa vai onko loppuraportti oltava valmis tammikuun 2021 mennessä?

Vastaus: Tavoitteena on, että loppuraportti on valmis tammikuussa 2021.

Teema 8.2 T&k-menojen bkt-osuus kohti 4 prosentin tavoitetta: miten yritykset saadaan investoimaan enemmän t&k-toimintaan?

Kysymys: Hakujulistuksessa mainitaan, että loppuraportti julkistetaan loppuseminaarissa, johon kutsutaan kaikki keskeiset sidosryhmät. Onko loppuseminaari mahdollista järjestää valtioneuvoston tiloissa siten, että siitä ei aiheudu tilavuokratuluja hakijalle, jolloin loppuseminaarin tilavuokraa ei myös tarvitse erikseen budjetoida? Onko keskeisiä sidosryhmiä tässä vaiheessa määritelty? Loppuraportin tulee olla suomenkielinen. Voidaanko loppuseminaari järjestää osittain tai kokonaan englanninkielisenä? Onko budjettiin sisällytettävä loppuraportin ja policy briefin taitto- ja painatuskustannukset, vai julkaistaanko kumpikin tilaajan sähköisissä sarjoissa ja lopullisen taiton tekee tilaaja?

Vastaus: Loppuseminaari voidaan järjestää myös valtioneuvoston tiloissa, jos näin ohjausryhmässä sovitaan. Keskeisiä sidosryhmiä on hyvä miettiä jo hakuvaiheessa osana viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelmaa. Loppuseminaari voi olla myös osittain tai kokonaan englanninkielinen, asiasta on hyvä keskustella ohjausryhmän kanssa. Loppuraportti kirjoitetaan Word-raporttipohjalle, ja raportin taiton viimeistelystä vastaavat valtioneuvoston ammattitaitajat. Loppuraportit julkaistaan sähköisenä, eikä niitä lähtökohtaisesti painateta. Mahdolliset painatuskustannukset tulee huomioida hankkeen budjetissa. Policy Briefin mahdolliset ulkopuolelta hankittavat taitto- ja painatuskulut kannattaa lisätä viestintäbudjettiin. Policy Briefejä ei taiteta tai painateta tilaajan toimesta, vaan Policy Briefit julkaistaan sähköisenä tilaajan toimesta.

Yleiset kysymykset

Kysymys: Voiko hakijana olla toiminimityyppinen toimija (jolla y-tunnus)?

Vastaus: Kyllä voi.

Kysymys: Tehdäänkö hankesuunnitelma suomeksi?

Vastaus: VN TEAS -toiminnan sähköisen asiointijärjestelmän käyttökieli on suomi; hakemuslomake voidaan täyttää myös ruotsinkielisenä. Hakemuksen liitteeksi tallennettava hankesuunnitelma voi olla suomen-, ruotsin- tai englanninkielinen (ks. hakusivulta VN TEAS – toiminnan yleiset ehdot kohta 3).
